

Korkeakoulutuksen yhteistyömalli

UNIVERSITY of OULU
OULUN YLIOPISTO

OAMK

OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

**Korkeakoulutuksen yhteistyömalli, Oulun yliopisto & Oulun ammattikorkeakoulu,
29.5.2015**

Tiivistelmä

Korkea-asteen koulutuksen tavoitteena on oltava yli 40 vuoden tuottavien työurien mahdollistaminen. Tämä edellyttää paitsi korkealaatuista osaamistavoitteista koulutusta, sen aloittamista mahdollisimman nuorena, kuin myös suoriutumista tavoiteajassa. Tuloksena on oltava työmarkkinakelpoiset, jatkuvaa uuden oppimista tukevat tutkinnot.

Tämä esitys hahmottaa duaalimallin säilyttävän, osaamistavoitteisista opintopoluista lähtevän korkeakoulutuksen tehostamisratkaisun. Menettelyn ytimenä on suunnitella ja toteuttaa alempien korkeakoulututkintojen koulutusta ammattikorkeakoulun ja yliopiston yhteistyönä. Tarkoituksena on nykyistä paremmin taata jokaisen nuoren kouluttaminen mahdollisimman hyvin ja aikaisin työuransa alkuun. Parhaan ymmärryksemme mukaan yhteistyömalli on nykyisten säädösten mukainen, eikä sellaisena edellytä lakimuutoksia.

Toimintamalli on ajateltu pilotoitavaksi viiden ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston yhteisen kehityshankkeen muodossa. Valittavat pilotit ovat aloilla, joilla opiskelijoiden ennenaikaiset siirtymät ovat tavallisimpia, tai joilla ammattikorkeakoulututkinto on yleinen pohja yliopistossa suoritettavalle ylemmälle korkeakoulututkinnolle

Avainsanat: ammattikorkeakoulu, yliopisto, alempi korkeakoulututkinto, joustavuus, ylempi korkeakoulututkinto, yhteistyö

1. Johdanto

Ammattikorkeakoulut kouluttavat työmarkkinoille pääasiassa neljän vuoden tutkinnoilla. Yliopistojen kandidaattitutkintojen työmarkkinakelpoisuus ei useinkaan yllä samalle tasolle ja ne harvoin poikkeuksin ensisijaisesti tähtäävät jatkamiseen kohti ylemmää korkeakoulututkintoa. Ne näyttävät takaavan ehjimmän työuran läpi tehtävävaihdosten. Työmarkkinakelpoisuuden nopea saavuttaminen ja työuran eheys ovatkin jossain määrin ristiriidassa.

Ammattikorkeakoulut menettävät huomattavan osan opiskelupaikan vastaanottaneista yliopistoille, joista puolestaan on siirtyjiä vastakkaiseen suuntaan. Molemmissa tapauksissa jo käynnistyneet opinnot keskeytyvät.

AMK-opintojen keskeyttämisen ponttimena on monesti valmiin tutkinnon vajaaksi jäävä hyväksiluku yliopistoon siirryttäessä. Yliopisto-opinnot puolestaan keskeytetään työmarkkinoille pääsyn vauhdittamiseksi AMK-tutkinnon avulla..

Viime vuosina korkeakouluopintojen aloittaminen on Suomessa viivästynyt aiempaakin useammin, mikä on nostamassa mediaanivalmistumisikää. Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus nuoremmissa ikäluokissa on samaan aikaan laskenut. Tämä lienee seurausta aloittamisen myöhästyessä kokonaan silleen jäävillä opinnoilla tai niiden keskeytymisellä esim. perheellistymisen vuoksi.

Koulutusprosessia voitaneenkin verrata tuoreiden elintarvikkeiden kuljetusketjuun: paras laatu myymälän hyllyssä saavutetaan katkottomalla ja nopealla logistiikalla. Seisonta-ajat on minimoitava ja tavaran on mieluummin liikuttava koko ajan.

Opiskelijoiden liikkuvuus Suomen kahden korkeakoulujärjestelmän välillä on osoittautunut vaikeaksi. Suurin osa korkeakoulusta toiseen hakeutuvista vaihtaa oppilaitostaan päävalintojen kautta, suorittamatta tutkintoa alkuperäisessä koulutuksessaan. Tästä aiheutuva ajanhukka on merkittävä. Koska yliopisto- ja ammattikorkeakoulututkintojen tavoitteita ei ole suunniteltu yhdessä osaamisen kansalliseen viitekehykseen nojautuen, ne eivät nivelly toisiinsa saumattomasti edes yleisimmässä opintopolkusiirtymissä.

Korkeakoulutettujen työurien jatkaminen alkupäästään edellyttää ehjiä opintopolkuja, jotka eivät rikkoudu väli vuosista ja ennen aikaisista oppilaitoksen vaihdoista. Nykyisin monet opiskelijat viivytävät opintojen aloittamista siihen asti, kunnes ovat päässeet haluamaansa oppilaitokseen haluamallaan alalla.

Jos esimerkiksi ammattikorkeakoulusta yliopistoon vaihtaminen saman alan opintoihin olisi helpompaa, niin opintojen aloittaminen todennäköisesti aikaistuisi. Toisaalta yliopisto-opintojen jääminen kandidaattitutkintoon on monesti työllistymisongelma, jota usein korjataan hakeutumisella ammattikorkeaan.

2. Ratkaisun kehukset

Yliopistojen kandidaatintutkinnoille on aika ajoin esitetty työelämäkelpoisuusvaatimuksia, joita on äärimmäisen vaikea täyttää uhraamatta tieteellisiä sisältöjä. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen alemmat korkeakoulututkinnot eivät kuitenkaan ole suoraan rinnasteisia.

Ammattikorkeakoulujen antama koulutus tähtää käytännön työelämän tarpeisiin, mistä johtuen koulutuksen teoreettiset sisällöt painottuvat yliopistoja vähemmän. Yliopistojen kandidaatintutkinnot tähtäävät pohjaksi ylempään korkeakoulututkintoon, joka antaa valmiudet tutkimustyön tekemiseen ja mahdollistaa tieteellisen jatkotutkinnon.

Kuitenkin suunnittelemalla yliopiston kolmivuotinen kandidaatintutkinto yhdessä ammattikorkeakoulun kanssa, sen suorittanut voisi tavoitella lukuvuoden koulutuksella oman alansa AMK-tutkintoa. Joillakin aloilla lisäkoulutukseksi voisi riittää yksi lukukausi.

AMK-tutkintojen sisältöjä ei kaikkien opiskelijoiden osalta voida muuttaa vastaamaan saman alan yliopistokoulutusta. Sen sijaan isommissa ammattikorkeakoulujen tutkinto-ohjelmissa kyettäisiin jo nykyisten ryhmäjakojen puitteissa tarjoamaan osalle opiskelijoista teoreettisempia sisältöjä.

Tällaiset sisällöt olisi tuotettava yhteistyössä ammattikorkeakoulujen kesken tai hyödyntämällä yliopistojen nykyistä tarjontaa modernin tieto- ja viestintätekniikan tuella. Optimissaan nelivuotisen AMK-tutkinnon suorittanut voisi tavoitella lukuvuoden lisäkoulutuksella ylempää korkeakoulututkintoa yliopistossa.

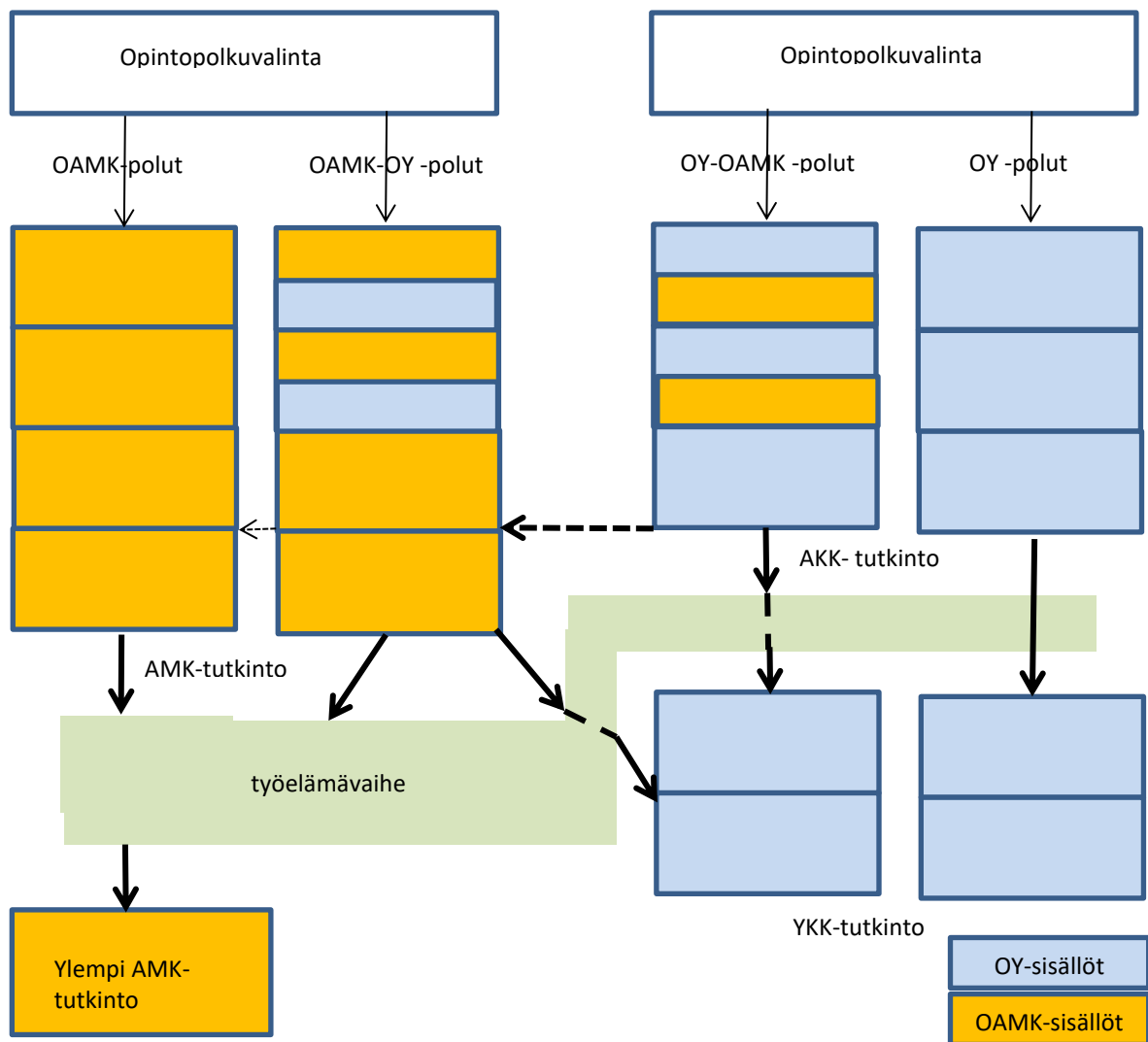
Kuva 1 esittää karkeasti Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston koulutusyhteistyön kaavailtuja menettelyjä opiskelijoiden kannalta. Molempien valittuihin alempiin korkeakoulututkintoihin tuodaan relevantteja sisältöjä toisesta oppilaitoksesta. Näillä eliminoidaan siltaopintojen tarve ja tehostetaan toimintaa.

Pääsääntö on, että opiskelija ei liiku korkeakoulujen välillä ennen ensimmäisen tutkinnon suorittamista. Opiskelijat myös suorittavat tutkinnon ennen mahdollista liikkumistaan, joka tapahtuu päävalintojen ulkopuolella.

Tavoitteena on korkeakoulututkinnon suorittaneiden iän pudottaminen, sekä koulutusresurssien ja oppilaitosten infrastruktuurien tehokas käyttö. Opiskelijan kannalta ns. väärin valintojen riski pienenee merkittävästi, mikä vähentää välivuosia ja alentaa aloittamisikää.

Tarkoituksena on myös vapauttaa opetusresursseja opiskelijoiden parempaan ohjaukseen tehokkaamman henkilökohtaisen lähivuorovaikutuksen kautta. Tätä tavoitellaan koulutusyhteistyön antamien skaalaetujen kautta.

Samalla tutkinto-ohjelmien keskeisten 1-3 vsk:n 'suurten' opintojaksojen toteutusteknologisen ja pedagogisen tason odotetaan nousevan ja osaamistavoitteiden nousevan koulutuksen keskiöön.

Kuva 1. Ammattikorkeakoulun ja yliopiston koulutusyhteistyön opintopolkumenettelyt esimerkkinä nelivuotinen AMK-tutkinto

3. Yhteistyömallin pilotointi

Koulutuksen yhteistyömalli edellyttää yhdessä suunniteltuja tutkinto-ohjelmia ja sisältöjä. Tällä varmistetaan 100%:n tutkintojen hyväksiluku, sillä keskeisten osaamistavoitteiden täyttymistä ei voida kyseenalaistaa. Tämän tilanteen saavuttaminen edellyttää oppilaitosten johdon vahvaa sitoutumista tutkinto-ohjelmajohtajiin asti. Tarvittavat suunnittelupanostukset ovat merkittäviä ja verrannollisia kokonaan uusien tutkinto-ohjelmien luomiseen.

Yhteistyömallin piloteiksi valitaan jo taällä hetkellä de facto ammattikorkeakoulu-yliopisto – opintopolut. Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston kohdalla näitä pilotteja voisivat olla esimerkiksi sairaanhoitaja -> terveystieteiden maisteri, medianomi -> informaatiotutkimuksen maisteriohjelma, musiikkipedagogi -> musiikinopettaja, rakennusarkkitehti -> arkkitehti, tradenomi -> kauppatieteiden maisteri, insinööri -> diplomi-insinööri.

Oulun yliopisto katsoo, että yhteistyömalli mahdollistaisi rakennustekniikan DI-koulutuksen käynnistämisen yhteistyössä Oulun ammattikorkeakoulun kanssa. Rakennusmestari- ja –insinöörinkoulutusten eriytyminen ovat luoneet tähän pohjan.

Oulun yliopisto ja Oulun ammattikorkeakoulu ovat valmiita kytkemään hankkeeseen yhteistyökumppaneina ainakin Seinäjoen, Kajaanin, Lapin ja Centria ammattikorkeakoulut.

4. Yhteistyön pitkäaikaisvaikutukset

Vakiintuessaan ammattikorkeakoulun ja yliopiston koulutusyhteistyö mahdollistaisi toisen oppilaitoksen tarjoaman suuntautumisvaihtoehdon omasta vastaavasta toteutuksesta luopumisen lukuunottamatta lähitukea. Oulun yliopisto ja Oulun ammattikorkeakoulu ovat todenneet tällaisen mahdollisuuden esimerkiksi konetekniikan koulutuksessa koneensuunnittelun ja tuotantotekniikan kohdalla.

5. Yhteistyömallin toteuttaminen

Tutkinto-ohjelmien uudelleensuunnittelun lisäksi yhteistyömalli edellyttää moderneja opintojaksototeutuksia, jossa toisen oppilaitoksen tuottama koulutus laadunhallintoineen kyetään toistamaan muualla. Tämä vaatii hyvin merkittäviä panoksia formaatteihin, jotka eivät nykykokemuksen perusteella voi olla pelkästään ns. MOOC:eja. Oppimistekojen siirtäminen edellyttää vahvaa lähitukea.

Tarvittavat toimenpiteet suunnitellaan parhaiden asiantuntijoiden tuella ja niistä toimitetaan kustannusarvio sekä takaisinmaksulaskelmat.